

Děti mezi rodiči (kontakt dětí s rodiči)

Vysvětlíme, co dělat, když rodiče nežijí spolu a chtějí se dohodnout na péči o děti, ale nedaří se jim to. Pokud se nedomluví, rozhodne soud. Popíšeme, jak bude postupovat a podle čeho rozhodne. Objasníme, jak může pomoci nebo zasáhnout orgán sociálně-právní ochrany dětí (obecní úřad). Dozvíte se také, co dělat, když rodič nedodržuje dohodu nebo rozhodnutí soudu (brání v kontaktu, nevrátí dítě). Zjistíte, s čím Vám pomůže ombudsman.

Někdy uvádíme jednotlivá ustanovení občanského zákoníku (*bez označení*), zákona o zvláštních řízeních soudních (*dále jen „z. ř. s.“*), zákona o sociálně-právní ochraně dětí (*dále jen „s. p. o. d.“*) nebo trestního zákoníku s odkazem na www.zakonyprolidi.cz.

Letáky ombudsmana najdete na www.ochrance.cz v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Kdo je pro dítě důležitý?

Rodičovskou odpovědnost (práva a povinnosti) mají oba rodiče. [[§ 865](#)] Vykonávají ji ve vzájemné shodě a tak, aby to pro dítě bylo dobré. [[§ 875](#) a [§ 876](#)]

Dítě většinou potřebuje oba své rodiče i ostatní lidi, kteří jsou mu blízcí (bez ohledu na to, zda jde o příbuzné). [[§ 927](#)]

Pokud Vám na dítěti záleží, **snažte se tuto jeho potřebu naplnit**, i když to bude náročné. O nikom nemluvte špatně. [[§ 889](#)]

Kdo určí, u koho dítě bude a jak se bude vídat s oběma rodiči?

Nejlepší řešení najdete Vy jako rodiče, protože znáte své dítě, své možnosti a současnou situaci. Dohodu také v budoucnu můžete lépe změnit podle potřeby – přizpůsobit ji dítěti i své současné situaci. S rodičem, u kterého dítě nebude dál žít, by se dítě mělo vídat pravidelně a co nejčastěji. [[§ 907](#)] Pokud se rozvádíte, musí dohodu o tom, kdo bude o dítě pečovat, schválit soud. [[§ 906](#)]

Pokud se chcete dohodnout a **potřebujete s tím pomoci**, požádejte o to **orgán sociálně-právní ochrany dětí** (obecní úřad) nebo se obraťte na **mediátora** (více v letáku [Mediace](#)).

Pokud se **nedohodnete**, svěří **soud** dítě do péče jednoho z Vás, případně rozhodne o střídavé nebo společné péči. [[§ 907](#)] Soud určí, jak se druhý z rodičů (nebo někdo jiný) bude s dítětem vídat, jen když to navrhnete (neudělá to automaticky).

Pokud to spěchá (druhý rodič Vám například brání v kontaktu s dítětem a hrozí, že k Vám dítě ztratí vztah), navrhnete soudu, aby rozhodl tzv. **předběžným opatřením**.

Když rozhoduje soud, co na začátku udělá?

Soud Vás **vyzve, abyste se pokusili domluvit**, protože můžete najít lepší řešení než soud. Může Vám (na dobu nejvýše tří měsíců) uložit, abyste se účastnili mimosoudního smířčího nebo mediačního jednání nebo rodinné terapie, anebo Vám může nařídít setkání s odborníkem, který Vám vysvětlí, jak by Vaše nevhodné jednání mohlo dítěti ublížit. [[§ 474 z. ř. s.](#)]

Když se dohodnete, **soud dohodu schválí, pokud je pro dítě dobrá**.

Podle čeho soud rozhodne, když se neumíme dohodnout?

Soud musí zjistit, co je pro dítě dobré („co je v zájmu dítěte“), a podle toho rozhodne. [[§ 866](#)]

Když určuje, u koho dítě bude (do čí péče dítě svěří), bere v úvahu

- názor dítěte [[§ 867](#)],
- osobnost dítěte (na co má nadání, o co se zajímá a jak by se mohlo rozvíjet u každého z rodičů),
- výchovné schopnosti každého z rodičů,
- současnou a očekávanou stálost výchovného prostředí, v němž má dítě napříště žít,
- citové vazby dítěte k rodičům, sourozencům, prarodičům, případně dalším lidem,
- který z rodičů dosud o dítě řádně pečoval a dbal o jeho citovou, rozumovou a mravní výchovu,
- u koho má dítě lepší předpoklady zdravého a úspěšného vývoje,
- kdo se umí s druhým rodičem dohodnout na výchově dítěte. [[§ 907](#)]

Když soud určuje, jak se bude dítě vídat s druhým rodičem a ostatními lidmi, vychází opět z toho, co je pro dítě dobré. Rodič má obecně právo vídat se s dítětem a jen soud může takový kontakt omezit nebo zakázat, pokud je to nutné v zájmu dítěte. [[§ 888](#)]

Co je asistovaný styk?

Soud může určit **podmínky styku**, např. místo setkání a lidi, kteří u toho budou nebo naopak nebudou (např. nový partner rodiče). Může nařídit tzv. *asistovaný styk* – často ve specializovaném centru za účasti psychologa. [[§ 888](#)]

Co je nepřímý styk?

Pokud se dítě s rodičem nebo jinými lidmi **nemůže vidět osobně** (kvůli nemoci, vzdálenému bydlišti, pobytu ve vězení, protože tak rozhodl soud [[§ 891](#)]), může soud určit i jinou podobu kontaktu – **telefonáty, e-maily, sociální sítě, jiné spojení přes internet**.

Co je informační povinnost?

Rodič, který dítě nemá u sebe, má právo na to, aby mu druhý rodič **o dítěti říkal vše důležité** (například o zdraví dítěte, jak si vede ve škole a podobně). [[§ 890](#)]

Může mi někdo bránit vídat se s dítětem?

Omezit nebo zakázat kontakt rodiče s dítětem může **jedině soud**. Nikdo jiný. [[§ 888](#), [§ 891](#)] Ani orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo zařízení, do kterého třeba soud dítě umístil.

Ten, kdo má dítě v péči, s Vámi musí **spolupracovat** – dítě na setkání připravit a setkání umožnit. [[§ 888](#)]

Jak nám pomůže orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)?

OSPOD Vám může **vysvětlit práva a povinnosti rodičů** i následky jejich porušování. [[§ 10 s. p. o. d.](#)]

Pomůže Vám s uzavřením dohody o péči (u koho dítě bude) **nebo o kontaktu s dítětem** (jak se s dítětem bude vídat rodič, který dítě nemá ve své péči). [[§ 11 s. p. o. d.](#)]

OSPOD **nemůže vyřešit Vaše spory** – „rozsoudit Vás“ nebo vymoci dodržování povinností podle zákona, dohody nebo rozhodnutí soudu.

Co OSPOD dělá u „našeho“ soudu?

Pokud se Vám nepodařilo domluvit, a proto soud rozhoduje o věci, která se týká Vašeho dítěte (např. o péči nebo kontaktu), může být OSPOD **kolizním opatrovníkem dítěte** v tomto řízení. [[§ 469 z. ř. s.](#)] Tehdy hájí pouze zájmy dítěte (co je pro dítě dobré).

Soud si od OSPOD také může vyžádat všechny **informace** o situaci v rodině, které má.

Může nám OSPOD něco nařizovat?

V případě problémů Vám (rodičům) OSPOD **doporučí, abyste navštívili odborného poradce** (třeba abyste šli na rodinnou terapii nebo za mediátorem kvůli uzavření dohody). [[§ 11 s. p. o. d.](#)]

Pokud spory o dítě nebo kontakt s ním nezvládnete vyřešit bez pomoci odborníků, může Vám OSPOD **nařídít, abyste je navštívili**. [[§ 12 s. p. o. d.](#)]

Pokud je to nezbytné kvůli výchově Vašeho dítěte, případně nepomohla dřívější doporučení nebo opatření, může Vám OSPOD rozhodnutím **uložit výchovné opatření**. Například Vás napomenout nebo Vám (někdy i dítěti) uložit, abyste navštívili odborného poradce. [[§ 13 s. p. o. d.](#)]

Povinnost navštívit odborníka OSPOD **ukládá rozhodnutím** ve správním řízení. Pokud uloženou povinnost **nesplníte**, může OSPOD splnění vymáhat ukládáním pokut.

Když OSPOD sami píšete kvůli tomu, aby v zájmu dítěte zakročil, musí Vám do 30 dnů odpovědět, zda správním řízením zahájil nebo ne, pokud ho o to zároveň požádáte.

Co když rodič nedodržuje rozhodnutí soudu – brání mi v kontaktu s dítětem?

Pokud Vám rodič, který má dítě v péči, bezdůvodně trvale nebo opakovaně **brání v kontaktu** s dítětem, **můžete soudu navrhnout, aby dítě svěřil Vám**. [[§ 889](#)]

Jinak platí tato pravidla (doporučení):

- **Spolupracujte s OSPOD** – nahlaste neumožněný kontakt s dítětem.
- **Můžete soudu navrhnout výkon rozhodnutí**. Soud může splnění povinnosti vymáhat uložením pokuty až 50 000 Kč, a to i opakovaně. [[§ 502 z. ř. s.](#)] K zajištění kontaktu jen **výjimečně** nařídí **výkon rozhodnutí odnětím dítěte** a jeho předáním tomu, s kým se má setkat. [[§ 504 z. ř. s.](#)]
- **Soud** také může druhému rodiči nařídít **setkání s odborníkem**, může **nařídít asistovaný styk** nebo první **setkání s mediátorem**. [[§ 503 z. ř. s.](#)]
- Kdyby si na Vás dítě potřebovalo nejprve zvyknout, stanoví soud **plán navykacího režimu**. [[§ 503 z. ř. s.](#)]

Co když rodič nedodrží rozhodnutí soudu – odmítá mi dítě vrátit?

- Při každém nevrácení dítěte můžete hned **soudu navrhnout výkon rozhodnutí**. K návrhu přiložte pravomocné rozhodnutí o svěřeni dítěte do Vaší péče. Výkon se provede tak, že soudní **vykonavatel dítě odebere** druhému rodiči a předá Vám je. [[§ 504 z. ř. s.](#)]
- Můžete dát vědět **OSPOD**. Nemůže sice dítě druhému rodiči vzít, ale může **zjistit, zda je dítě v pořádku** (navštíví rodiče). [[§ 53 odst. 2 písm. c\) s. p. o. d.](#)]
- Pokud **rodič dítě unesl** nebo Vás napadl, můžete **zavolat policii**.
- Kdyby rodič **dítě neposílal do školy**, mohl by páchat trestný čin ohrožování výchovy dítěte podle [§ 201 trestního zákoníku](#). Také by mohl mařit výkon úředního rozhodnutí podle [§ 337 odst. 4 trestního zákoníku](#). **Trestní oznámení** můžete podat státnímu zastupitelství nebo policii.

Může nám soud dítě vzít a dát je do zařízení?

Pokud se Vám nedaří dohodnout a **Váš spor by dítěti mohl vážně ublížit** (třeba proto, že se je snažíte ovlivnit v tom, koho má nebo nemá mít rádo), může soud dítě umístit do „neutrálního prostředí“. [[§ 924 občanského zákoníku](#) a [§ 504 z. ř. s.](#)]

Zpravidla soud dítě svěří do některého ze zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. **Seznam vhodných zařízení** vydalo Ministerstvo spravedlnosti ([sdělení č. j. 258/2007-LO-SP/96](#)).

Dítě **nesmí být v zařízení (zařízeních) déle než 6 měsíců**. (Doby v různých zařízeních se sčítají.)

S čím mi pomůže ombudsman?

Ombudsman **může** prověřit jednání nebo nečinnost **úřadů**. Napište mu, pokud nesouhlasíte s postupem **OSPOD** a nepomohla ani stížnost na konkrétní jednání pracovníka OSPOD, které se Vám nelíbí. K dopisu ombudsmanovi přiložte kopii stížnosti a odpovědi.

Více v letáku [Ombudsman](#).

S čím mi nepomůže ombudsman?

Ombudsman **nesmí zasahovat do vztahů mezi rodiči**, případně dalšími lidmi.

Také **nesmí hodnotit rozhodování soudů**, mohl by Vám však pomoci při průtazích v řízení.

Více v letáku [Soudy](#).

S dohodou by Vám mohl pomoci **mediátor** (více v letáku [Mediace](#)). Poradit se můžete také s advokátem (více v letáku [Právní pomoc](#)).